

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/125/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124010240
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124010240.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Ladislava Révesa a Mgr. Stanislava Kováča, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 18.03.2024, sp. zn. 8PP/8/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23.07.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava napadnutým uznesením rozhodol tak, že podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 415 ods. 1 Trestného poriadku zamietol žiadosť odsúdeného A. B. o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Galanta zo dňa 30.06.2021, sp. zn. 1T/51/2021, a trestným rozkazom Okresného súdu Galanta zo dňa 19.02.2019, sp. zn. 2T/120/2018, v spojení s uznesením Okresného súdu Galanta zo dňa 30.06.2021, sp. zn. 2T/120/2018.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č. I. 26-28 spisu.

Okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky na vyhovie jeho návrhu na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd ustálil, že prvá zákonná (formálna) podmienka splnená je, keďže odsúdený vykonal potrebnú časť trestu odňatia slobody ku dňu 09.11.2023. V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností, okresný súd konštatoval, že táto splnená nie je. Z dokazovania mal okresný súd za preukázané, že správanie a vystupovanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni, boli zaznamenané negatívne poznatky, kedy odmietol prácu a pri kontrole nemal pri sebe preukaz odsúdeného. Pre odmietnutie práce mu bol dňa 10.03.2023 udelený disciplinárny trest celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu; trest bol zahladený 24.08.2023. Výkonom funkcie z radov odsúdených poverený nebol, disciplinárne odmenený počas výkonu trestu nebol. Počas výkonu trestu odňatia slobody neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz ani iné formy vzdelávania. Odsúdený bol opakovane pracovne zaradený, avšak len krátkodobo, väčšinou bol vyradený z dôvodu nevládnutia práce. Aktuálne nie je pracovne zaradený. Odsúdený čiastočne plní ciele stanovené programom zaobchádzania a resocializačná prognóza je menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti. V súvislosti s nedostatkami v jeho správaní súd poukázal aj na len čiastočné plnenie programu zaobchádzania, nedostatočnú pracovnú aktivitu na strane odsúdeného, čo hodnotil negatívne o to viac, že odsúdený sa dopúšťal aj majetkovej trestnej činnosti, a ani vo výkone trestu si nedokázal vytvoriť návyk na to, aby v prípade života na slobode si príjem zabezpečoval legálnou činnosťou. Na základe všetkých uvedených skutočností dospel okresný súd k záveru, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním nepreukázal polepšenie. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku okresný súd uviedol, že táto splnená nie je. K tejto dodal, že pretože nie je splnená prvá materiálna podmienka, zo svojej podstaty nemôže byť splnená ani

druhá materiálna podmienka, pretože ak nie je preukázané polepšenie odsúdeného, potom platí, že od odsúdeného nemožno očakávať vedenie riadneho života v prípade jeho prepustenia na slobodu. Keďže pre nesplnenie prvej materiálnej podmienky nemôže byť splnená druhá materiálna podmienka, nie je daný dôvod na to, aby sa súd bližšie zaoberal splnením druhej materiálnej podmienky.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený (č.l. 25 spisu), ktorú bližšie odôvodnil vlastnoručným písomným podaním (č.l. 31 spisu).

Odsúdený vo vlastnoručnom odôvodnení sťažnosti uviedol, že počas svojho výkonu trestu pracoval v RePlast aj vo firme Lavaton, ale teraz sa snažil aj žiadať o pracovisko, ale nebolo mu vyhovené. Počas jeho výkonu trestu sa vzorne správal a plnil všetky podmienky. Žiadať o druhú šancu začať odznovu. Dôvodil, že po prepustení má vybavenú aj prácu, chce si so svojou družkou založiť rodinu a jeho mama potrebuje opateru, lebo jej zdravotný stav to vyžaduje. Prehlásil, že sľubuje, že už nikdy sa nedostane do rozporu so zákonom a bude viesť riadny usporiadaný život.

Prokurátorka prítomná na verejnom zasadnutí okresného súdu sa vzdala práva na podanie sťažnosti (č.l. 25 spisu).

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, i konanie predchádzajúce týmto výrokom a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, sťažnosť odsúdeného však nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody je v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Okresný súd správne zistil, že odsúdený splnil len formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie a zároveň správne a v súlade so zákonom posúdil nesplnenie oboch materiálnych podmienok na podmiennečné prepustenie.

Sťažnostný súd si závery okresného súdu prezentované v napadnutom uznesení osvojil a v celom rozsahu na ne odkazuje bez potreby opakovania týchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. V tejto súvislosti sťažnostný súd poukazuje na to, že v dvojnásťročnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a v prípade, ak sa sťažnostný súd stotožní s úvahami súdu nižšieho stupňa a tieto považuje za zákonné a správne, nie je potrebné, aby tieto opakovával vo svojom rozhodnutí, ale stačí, aby na tieto len stručne poukázal (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/2/2018 z 23. januára 2018).

Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, t. j. preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu, prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku nesplnil. K jeho odôvodneniu ešte sťažnostný súd dopĺňa, že z hodnotenia poskytnutého Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou nevyplývajú skutočnosti, ktoré by svedčali o polepšení odsúdeného. Správanie odsúdeného nebolo vždy na požadovanej úrovni. V správaní odsúdeného boli zaznamenané negatívne poznatky (odmietol prácu a pri kontrole nemal pri sebe preukaz odsúdeného). Počas výkonu trestu odsúdený nebol disciplinárne odmenený, neabsolvoval žiadny rekvalifikačný kurz, ani iné formy vzdelávania, voľný čas trávi predovšetkým pasívnym oddychom, športovým aktivitám sa nevenuje, občas chodí na vychádzky, do aktivít organizovaných v rámci kultúrno - osvetovej činnosti sa zapája sporadicky. Pracovná morálka nebola na jednotlivých pracoviskách hodnotená, nakoľko bol z pracovísk opakovane vyradený z dôvodu nezvládnutia práce alebo keď omietol pracovať, aktuálne nie je pracovne zaradený. Taktiež je ústavom konštatované len čiastočné plnenie cieľov stanoveného

programu zaobchádzania. V súhrne potom možno uzavrieť, že jeho správanie je napriek dlhšiemu výkonu trestu odňatia slobody kolísavé, čo nesvedčí o polepšení sa odsúdeného, teda o vnútornej zmene v jeho hodnotovej orientácii.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, vzhľadom na to, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí dostatočným výchovným vplyvom, nie je možné konštatovať, že je daný dôvodný predpoklad, že v prípade jeho podmiennečného prepustenia povedie riadny život.

Je potrebné opätovne poukázať i na to, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, daný postup je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Očakávanie správania sa odsúdeného v budúcnosti je možné vyvodiť z objektívnych okolností, ktoré sa už stali a ktoré musí súd logicky vyhodnotiť. Ohľadne správania sa odsúdeného v budúcnosti súd pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení vyvodzuje iba predpoklady, pretože logicky nemôže vedieť, čo sa v budúcnosti skutočne stane. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti. Samotnou okolnosťou, ktorá má nepochybne veľký význam, je teda predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti, pričom pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Pokiaľ ide o sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, na ktoré poukázal aj okresný súd v napadnutom uznesení, tieto sú aj podľa názoru krajského súdu zjavné. Ako už bolo uvedené, odsúdený má v registri trestov šesť záznamov za rôznorodú trestnú činnosť, prevažne však majetkového a násilného charakteru, pričom z tohto ďalej rezultuje, že mu boli opakovane ukladané podmiennečné tresty, avšak aj napriek týmto odsúdený opätovne páchal trestnú činnosť, dokonca aj v čase plynutia skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia, preto mu bol nariadený výkon nepodmiennečného trestu odňatia slobody. V tomto prípade početná recidíva odsúdeného nepochybne svedčí v prospech záveru okresného súdu, že predchádzajúce trestné stíhania ani podmiennečné odsúdenia na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nezabránili v ďalšom páchaní trestnej činnosti. Aktuálne preto v jeho prípade aj podľa názoru krajského súdu naďalej prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

K sťažnostným námietkam odsúdeného

Pokiaľ ide o námietky odsúdeného uplatnené v sťažnosti, k týmto krajský súd v prvom rade uvádza, že podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celkového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Ak teda odsúdený v sťažnosti spochybňoval záver okresného súdu o nesplnení prvej materiálnej podmienky tým, že počas svojho výkonu trestu pracoval v RePlast aj vo firme Lavaton, ale teraz sa snažil aj žiadať o pracovisko, ale nebolo mu vyhovené a zároveň, že počas jeho výkonu trestu sa vzorne správal a plnil všetky podmienky, k tomu krajský súd dodáva, že odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody mal príležitosti preukázať polepšenie tým, že okrem riadneho dodržiavania ústavného poriadku a pravidiel výkonu trestu, ktoré musí dodržiavať každý odsúdený vykonávajúci trest odňatia slobody, mal preukázať, že má skutočný záujem svojím správaním dokázať, že nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody. Nie je známa prekážka, pre ktorú odsúdený nemohol počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody dosiahnuť disciplinárne odmeny, resp. také hodnotenie, z ktorého by vyplynulo jeho rozhodnutie v budúcnosti už trestnú činnosť nepáchať, viesť riadny život a takto sa vyhnúť výkonu trestu odňatia slobody. Hoci polepšenie odsúdeného sa neodvíja len od počtu disciplinárnych odmien, v tomto prípade možno konštatovať, že jeho správanie je napriek dlhšiemu výkonu trestu odňatia slobody kolísavé, čo nesvedčí o vnútornej zmene v jeho hodnotovej orientácii. Nanajvýš nemožno opomenúť ani fakt, že síce k trestnej činnosti zaujal kritický postoj, jeho prístup k plneniu pracovných povinností a pracovná morálka vo výkone trestu nebola vždy na požadovanej úrovni, keďže bol z práce opakovane vyradený z dôvodu, že odmietol pracovať alebo že nezvládol prácu, a aktuálne nie je pracovne zaradený.

V rámci vyhodnocovania splnenia prvej materiálnej podmienky je potrebné zohľadniť aj len čiastočné plnenie cieľov stanoveného programu zaobchádzania. Zároveň krajský súd zdôrazňuje, že dobrodenie zákona v podobe možnosti podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je viazané na pomerne prísne formálne a materiálne podmienky a len v prípade spoľahlivého zistenia, preukázania ich splnenia môže (nemusí) byť odsúdený podmienne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, inak uložený trest vykoná. Je preto vecou odsúdeného, aby si svojím správaním a plnením si svojich povinností vo výkone trestu odňatia slobody, teda svojím aktívnym prístupom vytvoril podmienky počas celého výkonu trestu pre svoje podmienne prepustenie.

Pokiaľ odsúdený v sťažnosti poukazoval na to, že po prepustení má vybavenú prácu, chce si so svojou družkou založiť rodinu a jeho mama potrebuje opateru, lebo jej zdravotný stav to vyžaduje, k týmto vyjadreniam krajský súd uvádza, že ide nepochybne o skutočnosti vytvárajúce predpoklady, ktoré by mohli spolupôbiť ako priaznivé faktory, avšak dané skutočnosti nie sú v kontexte už vyššie uvedeného dostatočné na to, aby súd žiadosti odsúdeného o podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovel. Naopak, z histórie správania sa odsúdeného možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny a slušný život. Vzhľadom aj na povahu spáchanej trestnej činnosti (§ 66 ods. 2 Trestného zákona) ako i jeho trestnú minulosť, v zmysle ktorej sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti, súd nedôveruje odsúdenému do takej miery, že skonštatuje, že v prípade podmieneného prepustenia bude viesť na slobode riadny život. Taktiež sťažnostný súd len dopĺňa, že to, že má odsúdený zabezpečenú prácu po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tomto prípade rozhodujúce (aj keď ide samozrejme o pozitívnu okolnosť na strane odsúdeného), keďže odsúdený doposiaľ nepreukázal vo výkone trestu také polepšenie, ktoré by odôvodnilo až podmienne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Prítom osobné a rodinné pomery, na ktoré poukazoval v podanej sťažnosti, ho mali o to viac motivovať k preukázaniu splnenia podmienok podmieneného prepustenia. Pokiaľ teda ide o zostávajúce tvrdenia odsúdeného uvedené v sťažnosti, tieto vyhodnotil krajský súd ako také, ktoré nie sú dostatočne spôsobilé rozptýliť obavu z toho, že by v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu pokračoval v trestnej činnosti.

Uvedené tak možno uzavrieť s tým, že krajský súd v celom rozsahu zdieľa názor okresného súdu, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je v súčasnosti možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Krajský súd predmetný záver vyslovil po komplexnom posúdení všetkých relevantných faktorov, teda nielen s poukazom na trestnú minulosť odsúdeného, ale primárne s poukazom na správanie sa odsúdeného počas pobytu vo výkone trestu, no zohľadnil tiež závažnosť spáchanej trestnej činnosti, za ktorú je vo výkone trestu, tiež výsledky kvalifikovaného prognózovacieho nástroja (Crime Risk Assessment), ktorý ustálil, že resocializačná prognóza sa u odsúdeného javí ako menej priaznivá a tiež hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, z ktorého vyplynulo, že odsúdený plní stanovené ciele programu zaobchádzania len čiastočne.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Keďže sťažnostný súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by boli v prospech odsúdeného, jeho sťažnosť ako nedôvodnú v zmysle citovaného ustanovenia § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.